

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo mandag 26. januar 2012
Vår referanse: 12-2

HØRING – VIKARBYRÅER

Innledning

Vi viser til høringsbrev av 12. desember 2011.

Norsk Journalistlag (NJ) vil først markere motstand mot implementering av vikarbyrådirektivet. NJ frykter at ett av vikarbyrådirektivets to hovedformål, nemlig en anerkjennelse av vikarbyråene, vil føre til en økt bruk av vikarer, innleie og andre typer midlertidige i norsk arbeidsliv. NJ er også svært bekymret for muligheten av at arbeidsmiljølovens §§ 14-9 og 14-12 vil bli utvannet eller fjernet, med ødeleggende virkning for de ansattes arbeidsvilkår. Norsk mediebransje pr. i dag er preget av et stort antall midlertidige som arbeider under vanskelig og usikre forhold. Vi frykter at en implementering av vikarbyrådirektivet vil kunne akselerere denne utviklingen.

Pr. i dag er det ingen vikarbyråer av betydning som tilbyr sine tjenester til norske medier. Norsk Journalistlag (NJ) har imidlertid fått kunnskap om at i hvert fall ett byrå arbeider med planer om å etablere seg innen mediebransjen i Norge. Dette er uheldig ut fra flere perspektiver:

Generelt sett mener NJ at fast ansettelse fortsatt skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv, og at vikarer skal ansettes i bedriften der arbeidet utføres.

Innen mediebransjen vil økt bruk av vikarer i tillegg ha en rekke uheldige konsekvenser:

- Redaksjonelle miljøer bygger på en kollektiv kompetanse som vil kunne bli utvannet dersom en for stor del av arbeidsstokken ansettes midlertidig.
- Det vil bli mindre attraktivt for arbeidsgiver å satse på kompetansehevende tiltak, noe som er kritisk innen mediebransjen.
- Den redaksjonelle selvstendigheten er av sentral betydning for å opprettholde en kritisk presse. Vi er redd denne kan bli svekket med utvidet bruk av korttidsinnleide.

Dette gjør at NJ er mot etableringen av vikarbyråer innen mediebransjen, og vil hilse velkommen tiltak som kan begrense dens vekst. Samtidig erkjenner vi at det til en hver tid vil være behov for vikarer, og ønsker at disse får så gode vilkår som mulig.

Opplysningsplikt

NJ støtter departementets forslag om opplysningsplikt for innleier overfor vikarbyrået, og sier seg likedan enig i departementets forslag om opplysningsplikt for vikarbyrået overfor egne ansatte om grunnlaget for lønnsfastsettelsen.

Når det gjelder vikarbyråets opplysningsplikt overfor egne ansatte mener NJ at en slik plikt skal være automatisk og ufravikelig. Ansatte i et vikarbyrå står i en svak stilling, og dersom utlevering av opplysninger er betinget av et krav om dette fra den ansatte, er vi redd for at det i praksis vil bli en mulighet som de færreste vil benytte seg av. Vi kan heller ikke se at dette vil være administrativt bebyrdende for vikarbyrået: De mottar denne informasjonen fra innleiebedriften, og vil kunne gjøre denne enkelt tilgjengelig for den ansatte.

I tillegg vil NJ at de tillitsvalgte i vikarbyrået på forespørsel skal ha tilgang til den samme informasjonen, og forslår følgende endring i departementets utkast:

§ 14-12 b

(2) Utleievirksomheten skal ~~fnår arbeidstakeren krever det~~ gi de opplysninger som er nødvendig for at arbeidstakeren skal kunne vurdere om sine lønns- og arbeidsvilkår er i henhold til kravet om likebehandling i § 14-12 a. De samme opplysninger skal på forespørsel utleveres de tillitsvalgte.

Og likeledes støtter NJ departementets forslag om vikarbyråets plikt til å opplyse innleiebedriften om avtalen mellom vikarbyrå og den innleide.

Solidaransvar

NJ støtter departementets forslag om at innleiebedriften skal ha et objektivt solidaransvar for den ansattes lønn. Som departementet påpeker vil dette sannsynligvis resultere i kontrakter mellom innleiebedrift og vikarbyrå hvor innleier holder tilbake en sum tilsvarende lønnsutgifter inntil lønnen er utbetalt. Dette vil gi seriøse vikarbyråer en konkurransefordel, noe som er positivt.

NJ stiller seg tvilende til det siste avsnittet i departementets utkast:

Innleievirksomheten kan nekte å dekke kravet dersom arbeidstakeren visste at forutsetningen for arbeidsoppdraget var at lønn mv. helt eller delvis skal dekkes av den solidaransvarlige.

Årsaken til vår tvil er hvorvidt dette vil føre til at innleiebedrifter med påstander om at den innleide måtte ha visst om forutsetningen vil nekte lønnsutbetaling. Dette er heller ikke diskutert i høringsbrevet.

Innleievirksomhetens ansvar for den innleides arbeidstid

NJ støtter departementets forslag om at også innleiebedriften skal ha et ansvar for den innleides arbeidstid. Erfaringene fra mediebransjen i Sverige tyder på at nettopp dette er et stort problem: Innleide blir ofte satt på de hardeste og ofte ulovlige skiftene, de sliter med manglende forutsigbarhet, de får korte varsler for når det skal arbeides – med de konsekvensene dette fører til for et fullverdig privat liv.

Drøftingsplikt ved bruk av innleid arbeidskraft

Departementets forslag om at arbeidsgiver i innleiebedrift minst en gang pr. år skal drøfte bruken av innleid arbeidskraft med de tillitsvalgte går etter NJs syn ikke langt nok. Etter NJs oppfatning bør en slik drøfting skje hver gang en ny avtale om innleie skal inngås. På den måten vil en kunne få en mer reell diskusjon av behovet for innleie enn det en årlig gjennomgang vil kunne føre til.

Arbeidstilsynets kontroll med at drøftingsplikten opprettholdes

NJ støtter at Arbeidstilsynet får myndighet til å kontrollere og håndheve at drøftingsplikten etterleves. Vår egen erfaring er at drøftingsplikt er noe mange arbeidsgivere neglisjerer, og vi tror at Arbeidstilsynets kontroll vil kunne bedre på dette.

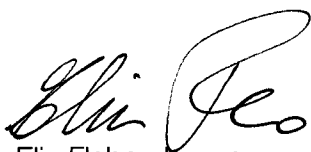
Betydningen av fravær ved beregning av ansettelsestid etter fireårsregelen ved innleie

NJ støtter departements syn i relasjon til den såkalte fireårsregelen om at fravær ikke skal komme til fradrag ved beregning av lengden på perioden arbeidstakeren leies inn i en virksomhet.

Kollektiv søksmålsrett

NJ støtter at kollektiv søksmålsrett for tillitsvalgte utredes, og herunder at man ser på utvidelse av virkeområdet for straffebestemmelsene til også å gjelde arbeidsmiljølovens kapittel 14 og 15, slik at *landsdekkende* fagforeninger gis anledning til å gå til privat søksmål ved overtredelse av disse bestemmelsene.

Med vennlig hilsen
for Norsk Journalistlag

Elin Floberghagen
leder

Ketil Heyerdahl
rådgiver